

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

ÚTERÝ 11.6.2019
Fabrika SVITAVY

ANTRÉ...

„Francouzský filosof René Descartes jednoho dne pronesl: „Myslím, tedy jsem.“ Já bych tento citát mírně poupravil: „Pohybují se, tedy jsem.“ Vím, že když se pohybují, žijí, zakouším, poznávám, hraju si, pracuji, odpočívám, sdílím, naslouchám, raduji se, někdy i trpím, tvořím... Pohybem vyjadřuji svůj záměr či myšlenku. A protože jsem, tak se pohybují. A také se někdy nepohybují. Ale ono to úplně nejde, nepohybovat se, neboť jsem (jak bych mohl dýchat, kdybych se nehýbal?). V klidu pak mohu zažít kontrast chvilkového zdánlivého nehybnosti a pak zase vzhůru vstávat a něco dělat.

Nevím, jak to máte vy, milí čtenáři, ale když mám nějaký tvořivý úkol nebo hledám inspiraci, v tu chvíli mi většinou pomůže právě pohyb, například chůze. Jdu někam a nechávám svůj úkol takzvaně „uležet“. Mysl se buď věnuje jiným věcem, anebo se vyprazdňuje. Ne nadarmo napsal vietnamský buddhistický mnich Thich Nhat Hanh knihu Chodím a medituji. Hlava se zastaví, tělo se pohybuje (Co byste na to řekl, pane Descarte, když v tu chvíli je má hlava téměř prázdná, a přesto jsem?). A tak chodím, anebo dělám nějakou činnost, a ono se někde v hloubi něco začne rodit. Někdy se to rodí pěkně dlouho, jindy krátce. Ale když to přijde, že se nápad začne rodit, to je vám krásný a radostný pocit. Teď mě napadá, že i dítě, když se rodí, musí projít kus cesty, než se dostane na tento svět. A když se nápad zrodí, nastává tvůrčí pohyb, tvůrčí aktivita, díky níž může vzniknout třeba báseň, kterou jednou přednese recitátor Dětské scény, nebo vznikne námět pro divadelní inscenaci, již pak v relativním pohybovém klidu můžeme zhlédnout na svitavských divadelních prknech. Možná obdobným způsobem tvořil své obrazy a psal své básně Jindřich Pevný. Ať je to tak, anebo jinak, včerejší přestavení S Jindrou se mnou hnulo. Tam uvnitř. Říkal jsem si, že je škoda, že už odešel. Zdá se, a slova to dokládají, že i na věčnost musíme odejít. A jak je to s pohybem na Onom světě? Kdo ví...

Pane Descarte, promiňte mi mou troufalost vám oponovat, ale díky vám a pohybu vznikl právě tento úvodník. „Jsem, a tak se pohybují.“

Roman Manda

NAHLÉDLI JSME DO...

... SEMINÁŘE D – OD LITERATURY K DIVADELNÍMU TVARU

Jakmile jsem vstoupila do místnosti, kde pracuje Hana Nemravová (chtěla jsem působit nenápadně), Hanka na mě vypálila otázku „Jakou knihu jsi naposledy četla? A jaké bylo její téma? V hlavě se mi udělalo prázdko. Zaskočili mě. Takovéto přivítání jsem jako redaktorka

ještě nezažila. Po chvíli rozum zase naskočil, a tak jsem zahájila malou přednášku (naposledy jsem četla knihu Mary Stewartové Smrt krále Artuše) a tím přirozeně vplula do dění.

„Téma bychom si měli vždy pojmenovat. Je to pojistka, když se v příběhu ztratím. Vždy si zkuste stanovit téma příběhu. Chcete si ho ještě znovu přečíst?“

Jde o Návštěvu malé smrti spisovatelky Kitty Crowther.

„Enkybenky, začne ten, kdo se narodil v srpnu. A uděláme to tak, že jeden po druhém vyslovíte své téma. A sednete si někam do prostoru. Kdo bude mít téma, ke kterému by se chtěl přidat, tak si přisedne.“

Seminaristé jeden po druhém vyslovují svá témata.

„Moje téma je přátelství. Přátelství a láska, které jdou až za hrob. Něha. Naděje. Strašidla. Tajemství přátelského vztahu. Přátelství navěky.“

„Teď udělejte skupiny, jak to cítíte, které téma je vám nejbližší.“

Vznikají tři skupiny.

„Máte před sebou papír a na něj nejdříve napište osnovu příběhu. K tomu potom dopište situace, potencionální události, které ale v příběhu nejsou. Mohly ty tam ale být. Hledejte jejich náznaky. Situace napište na barevné papírky a nalepte je na papír.“

Skupiny chvíli tvoří.

1. Představení postavy Malé smrti	1. Představení smrti	1. Osamělost Malé smrti
2. Osamocení Malé smrti	2. Příchod do království mrtvých	2. Seznámení s Evelínou
3. Evelína	3. Setkání s Evelínou	3. Čas her
4. Setkání Malé smrti a Evelíny	4. Cesta do nového života	4. Odloučení
5. Navázání přátelství	5. Opuštěnost smrti	5. Návrat andělské Evelíny
6. Odchod Evelíny	6. Objevení přátelství	6. Naděje a láska pro všechny
7. Andělské shledání	7. Pokojný odchod	

„Posuňte se k papíru vedlejší skupiny a prostudujte, co se na papíru sešlo.“

Skupiny se posouvají o papír dále.

„Nyní odhodíte předsudky ke svým výtvarným schopnostem. Použijete plastelínu a vymodelujete postavičky, které by se do příběhu a situací hodily. Mimo Malé smrti a Evelínu. A možná zjistíte, že tam nějakou postavu, třeba zelenou mrtvou žabu, potřebujete, že se tam hodí, že by v příběhu mohla hrát důležitou roli. Vymodelujete ji a doplníte popiskem.“

Skupiny tvoří u papíru jiné skupiny a tvoří.

„Nyní se posunete k dalšímu papíru.“

Hanka vysype nafukovací balóčky, žluté, šedé a černé (mimo chodem vystihují barvy

literární předlohy).

„Balónek je symbolem hudební skladby. Napíšete na něj, jaká skladba by příběh doprovázela. Můžete pracovat každý sám nebo celá skupina.“

Balónky postupně přibývají.

„Bušení srdce, Hraní melodie na skleničky, Kroky duší – ťukání dřívěk, ukolébavka, nalévání vody do lavoru...“

„Nyní se vraťte ke svému papíru. Budete tam mít plno dárečků. Všechno si dobře prohlédněte, podrobně prostudujte.“ Chtěli byste se na něco zeptat? Není vám něco jasné? A začne: enkybenky, duben.“

„Kdo vymodeloval krále? Povedl se.“ „Jak byla myšlena andulka?“ „Pták byl v pokoji Evelíny a cítil, že tu už dlouho nebude. Zároveň pták symbolizuje volnost.“ „Co znamenají rybičky?“ Evelína má v pokoji akvárium. Povídá si s nimi.“ „Akvárko by mohla mít i Malá smrt. Ale byly by to kostřičky rybiček.“

„Na základě toho, co dnes vzniklo, do zítra navrhnete svou představu představení. Kde se příběh odehrává. Jaké v něm jsou postavy. Napíšete bodový scénář. Tři P: Prostředí, Postavy, Příběh. Děkuji.

Zaznamenala Veronika Rodová

NA SLOVÍČKO S...

... HANOU NEMRAVOVOU, LEKTORKOU SEMINÁŘE D

UČITELKOU LDO ZUŠ UHERSKÉ HRADIŠTĚ A VEDOUČÍ DIVADELNÍHO SOUBORU DOHRÁLI JSME

Jak jsi se stala učitelkou dramatické výchovy?

Učitelkou jsem se stala, protože mě to ve škole hodně nebavilo. Hodně nebavilo! Do dramaťáku jsem chodila od malička. Jsem z Plzně, pak jsem se přestěhovala na Moravu, začala učit na ZUŠ, nejdřív trochu, a pak nakonec naplno. Také jsem se přihlásila na DAMU, studovala jsem na katedře výchovné dramatiky. To už jsem měla děti. Studovala jsem se dvěma malými dětmi na krku.

Proč sis vybrala knihu *Návštěva malé smrti* jako téma práce semináře?

Dělali jsem tento příběh se souborem. Byla to moc hezká práce. Dodnes na to všichni vzpomínáme. A tak jsem si to tady chtěla zopakovat. Příběh je pro divadlo dobrý, má totiž díry, nabízí prostor pro vlastní tvorbu. Velký prostor. Mám ráda témata, která nějak nabourávají tabu.

Proč je schopnost tematizovat důležitá?

Téma je důležité. Může se totiž stát, že když se hluboce zanoříme do příběhu, tak někam utečeme. A téma je kořínek, ze kterého příběh klíčí. Když mám pojmenované téma, mohu se vrátit zpět ke kořenům. Téma příběh pročistí. A také se může při práci stát, že zjistíme, že téma je jiné, a tak můžeme formulovat téma jinak. Zasadíme novou rostlinku příběhu.

Nedávno jsem pracovala s učitelkami českého jazyka. Měli jsme formulované téma příběhu, a pak jsme si rozdaly role a ten příběh zkoušely přečíst očima té postavy. Očima staré panny,

ředitelky gymnázia, očima řidiče autobusu. A objevily jsme tak nová témata. Paní učitelky byly překvapené. Do té doby to chápaly tak, že téma je jen jedno, takové, co se učily ve škole. Překvapilo je, že si každý člověk může v příběhu najít svoje téma.

Jaký jsi v poslední době dostala dárek?

Dostala jsem obývací lupénkovou pilku, abych mohla vyřezávat loutky (pila ve tvaru „U“ s rukojetí, lze ji řezat dřevo, plast, kov i další materiály, pozn. red.). Je na elektriku a funguje podobně jako šicí stroj. Má elegantní design, je černo, modro stříbrná. Dámská lupénková pilka. Mám z ní ohromnou radost.

Ptala se Veronika Rodová

ZAHLÉDLI JSME...

VČERA JSME VIDĚLI...

Samí známí

Liška s dobrou náladou

Kamarádka

ZAPSALI JSME...

... Z DISKUSE LEKTORSKÉHO SBORU

SAMÍ ZNÁMÍ / TŘI BOTY, ZŠ A MŠ TŘEBOTOV

Skupina dětí ve věku 7–8 let ze souboru **Tři boty** ZŠ a MŠ Třebotov zdařile scénicky pojala texty Emanuela Frynty a Christiana Morgensterna. Vedoucím souboru **Václavě Makovcové** a **Janě Barnové** se podařilo vytvořit scénický tvar, ve kterém je dětem evidentně dobře. Využívají nabídnuté texty ke hře a spontánnímu dětskému projevu, ze kterého číší optimistické poselství o radosti z pobývání na tomto světě. Je obdivuhodné, jak děti v tomto věku dovednou pracovat s veršem a sdělují význam textu. Někdy „uteče“ humor, který jednotlivé texty mají, ale je nahrazen jinou hodnotou, dětskou hrou, rytmickým ztvárněním nebo situační pointou. Velkou devizou je nadšení, se kterým děti hrají, jejich soustředění a partnerské vnímání. Je třeba poznamenat, že vzhledem k věku dětí je soustředění kvalita velmi prchavá, což se trochu projevilo v odpoledním bloku. V některých okamžicích je také náročné uhlídat nezměrnou energii dětí tak, aby práce s hlasem, zejména ve sborových recitacích, byla udržena v hranicích přirozeného sdělování. Tam pak zaniká srozumitelnost, která je jindy velmi precizní a vzhledem ke zkušenosti hráčů obdivuhodná. V práci na této inscenaci se skupina učí také orientaci v prostoru. Napomáhá tomu vymezení hrací plochy kobercem, na kterém se představení děje. Ten přispívá také k pocitu bezpečí na jevišti (dle slov jednoho lektora „přivezli si kousek Třebotova sebou“). K jistotám, které pro radostné pobývání na jevišti jsou dětem vytvořeny, patří také přítomnost jejich vedoucích na jevišti, živá hudba, která jim pomáhá držet tvar (a často se také přizpůsobuje zpěvu dětí).

Inscenace je ukázkou velmi dobré práce s poměrně velkou skupinou malých dětí tak, aby byla zachována jejich dětská spontaneita, ale zároveň byla načata cesta k budování divadelních dovedností.

LIŠKA S DOBROU NÁLADOU / HOP-HOP INDIÁNI, ZUŠ OSTROV

Soubor **HOP-HOP Indiáni**, **ZUŠ Ostrov** s vedoucím **Ondřejem Šulcem** se nechal inspirovat indiánským příběhem z knihy *Jak se Lišáček stal Liškem*, kterou napsal Jaime de Angulo. Soubor v úvodu poutavě navozuje atmosféru indiánského vyprávění, zejména velmi dobře vybranou hudbou, ale také jednoduchými scénickými prostředky (koberečky) evokující indiánské motivy. Díky nim hráči proměňují prostředí a pracují s nimi jako se zástupnou rekvizitou v průběhu celé inscenace. Z divadelního tvaru je zřejmé, že se soubor věnuje práci s metaforou, dovede v zásadě velmi tvořivě zacházet s tímto prostředkem, ale ne vždy je jeho záměr naplněn k dobru věci. Např. pokulhávací představa proměny koberečku v ostrý šíp, kterým je možné něco ulovit. Také se někdy více a někdy méně daří vytvořit dojem konkrétního prostředí, kterým liška putující za svými rodiči prochází. I z dalších situací vyplývá, že vznikly díky improvizacím v procesu tvorbu. Například hra s personifikovanou kostkou je dobrým nápadem, ale samotná podstata situace zůstává nenaplněná. Napětí ze hry, radost z výhry či zklamání z prohry se ze situace v konečném divadelním tvaru vytratily.

Hlavní problém inscenace je možné vidět v nedostatečné motivaci postav k jednání, což se odráží na nevybudovaném napětí, na malém zaujetí hráčů pro hru, na absenci jednání slovem. Liška se rozhodne dokázat rodičům, že je dobrým lovcem, ale nevidíme úsilí, kterým to uskutečňuje, kterým překonává překážky. Mnohé informace jsou řečeny, ale nejsou podpořeny vlastním jednáním a tím v konečném důsledku zanikají.

Soubor si vybral velmi zajímavou předlohu, která skýtá mnoho možností k prozkoumávání a mnoho příležitostí ke hře. Také dovede pracovat s fantazií při vytváření obrazů a metafor. To tvoří dobrý základ pro rozvoj dalších divadelních dovedností.

KAMARÁDKA / MAŠMYŠ, DIVADLO PRO ZLIČÍN, PRAHA 5 – SOBÍN

Autorská inscenace *Kamarádka* vznikla jako společné dílo členů souboru **MašMyš** ze Zličína a jejich vedoucí **Dany Svobodové**. Na režii se podílel také Karel Tomas. Hra zpracovává téma manipulace, prozkoumává její nenápadné, ale nebezpečné strategie, a zaznamenává dopad na jedince. Činí to prostředky civilního herectví, které je nejvýznamnější součástí inscenace a zároveň její kvalitou. Jednání skupiny dívek je uvěřitelné, přirozené a většinou dobře motivované. Přitom situace, které dívky (zejména dvojice hlavních představitelky) prožívají, by mohly svádět k překročení do nepřirozené exprese. Naštěstí se to neděje, a to z velké části také díky promyšlené dramaturgii, která je založena na jasných a stručných dialozích, na dobře vystavených situacích. Vyprávění a komentáře hlavní představitelky posouvají děj v čase a také umožňují jistý odstup.

Scénografická stránka inscenace je velmi jednoduchá. Vytváření různých prostředí se děje pomocí dvou černých kostek. S tímto prostředkem se pracuje někdy velmi významově (např. v situaci, kdy Nela „přetahuje“ dívky na svou stranu a ony si přeseďadí na její kostku), jindy slouží k vytvoření prostředí víceméně popisně (vytvoření pokoje Tiny). Scénografie pracuje významově i s barvami. Nela je charakterizována červenou barvou, stejně jako „módní doplňky“, kterými si zavazuje nové kamarádky. Slabším místem je pojetí postavy učitele. Inscenaci schází

VČERA JSME VIDĚLI...

Samí známí

Liška s dobrou náladou

Kamarádka

VČERA JSME VIDĚLI...

Děšť a pak ticho

Samí známí

Liška s dobrou náladou

nápad, jak vytvořit postavu učitele tak, aby byl uvěřitelný. Snad je cesta v promyšleném kostýmní znaku a přiměřené stylizaci. Také by stálo za úvahu promyslet, jakou funkci mají hlasy promlouvající k Tině na začátku a na konci inscenace; kdo je pronáší, zda jsou to hlasy konkrétních postav a jak to souvisí s úlohou té které postavy v příběhu.

Inscenace je cenná svým tématem, ale také způsobem zpracování, zejména přirozeným, ale přesvědčivým jednáním postav.

DĚŠŤ A PAK TICHO / STONOŽKA VE SPRŠE, ZUŠ F. L. GASSMANNA, MOST

Podruhé se na této přehlídce objevila dramatizace povídky Raye Bradburyho *Léto* v jediném dni, kterou tentokrát představil soubor *Stonožka ve sprše, ZUŠ F. L. Gassmanna, Most* pod vedením **Barbory Gréeové**. Souboru se podařilo jednoduchými, ale účinnými divadelními prostředky nastolit atmosféru života na Venuši. Obrazy každodenních rituálů odkazují k uniformitě a šedi života na Venuši. K výrazným prostředkům vytvářejícím prostředí patří také zvukový plán – neustálý a protivný zvuk deště. Zároveň je zdařile prezentováno očekávání mimořádné události, východu slunce a představ, jaké o něm mají ti, kteří si na něj nepamatují v kontrastu se vzpomínkami Margot. To přispívá k uvěřitelné motivaci vztahu dětí k ní a naopak. Jednoduchými, ale účinnými prostředky je vyvolán pocit vycházejícího slunce. Jednání hráčů je soustředěné a partnerské.

Jedním z otazníků inscenace je funkčnost lampiček po stranách jeviště. Jejich význam tkví v posílení atmosféry pochmurnosti, kde je nutné svítit pouze umělým osvětlením, což je možné vytvořit běžným jevištním svícením. Další významnější funkci ale neměly nebo nebyla odkryta. Dramatické lince a napětí by patrně pomohlo zdůraznit tíživost situace Margot zavřené ve skříni. Nevidíme příliš její omezení, nevidíme ani její snahu dostat se ven. Soubor by jistě našel způsob, jak to udělat důrazněji. Také je nevyužita příležitost více odlišit hru dětí v pochmurné atmosféře deště a v době, kdy jsou v zajetí slunečního svitu. Nabízí se možnost více využít vytvoření kontrastu těchto dvou odlišných situací. Inscenaci by také slušel jednoznačnější závěr.

Tato dramatizace známého textu je dokladem velmi dobré práce s dětským kolektivem, která dala vzniknout ucelenému, dobře komunikujícímu tvaru.

Hana Cisovská

ZEPTALI JSME SE...

... NA DIVÁCKÉ DOJMY Z PŘEDSTAVENÍ 3. BLOKU

SAMÍ ZNÁMÍ

Sabina (17let)

Děti měly vědomí o čem hrají, bylo to humorné a šlo vidět, že si to samy užívají. Energii přenesly i na mě.

Natálie (17let)

Bylo to přizpůsobeno pro děti. Líbilo se mi, že každé dítě mělo svou roli a uměly své texty.

Hanka (39let)

Bylo vidět, že to děti baví. Oceňuji hudební doprovod, upoutaly mou pozornost.

Eliška (16let)

Nápaditá předloha, vhodná pro práci s dětmi.

Vítek (20let)

Líbil se mi nápad choreografie.

Marie (17let)

Oceňuji hlasitost dětí při mluvení a zapamatování velkého množství textu.

Elena (18let)

Měli to kreativní a dokázali si udržet mou pozornost.

Marie (17let)

Dětem šlo rozumět a šlo vidět, jak si vystoupení užívají.

Patricie (17let)

Líbilo se mi to moc, vzhledem k věkové kategorii. Děti byly velmi šikovné. Měly dobré rýmy.

Josef (18let)

Líbila se mi choreografie, protože fungovali jako skupina. Choreografie vycházela z textu a šlo vidět, že si paní učitelky daly záležet.

LIŠKA S DOBROU NÁLADOU

Jindřich (15let)

Líbil se mi hudební doprovod.

Jana (55let)

Práce s koberci a námět byl velmi zajímavý.

Petra (49let)

Záslužná práce s dětmi a skvělá práce pedagoga.

Nina (60let)

Líbil se mi princip práce s rekvizitami. Děti si uvědomovaly možnosti využití koberců.

Marie (17let)

Mohli lépe pracovat s hlasem, ale líbilo se mi, jak používali jednu rekvizitu v celém představení.

VČERA JSME VIDĚLI...

Děšť a pak ticho

Eliška (17let)

Děti nedokázaly udržet energii, smály se v nevhodný moment a kazilo to celý dojem.

Marcela (40let)

Líbila se mi práce s koberci a muzika.

Adela (17let)

Začátek se mi líbil, ale poté mě to už nenadchlo. Celkově to bylo strohé.

Vojta (14let)

Líbilo se mi to, ale kostýmy mě moc nezaujaly, byly málo propracované.

Daniel (17let)

Bylo to hezky zpracované a líbilo se mi, jak pracovali s osuškami.

KAMARÁDKA**Lucie (29let)**

Téma mě vtáhlo do mých školních let, je to silné téma.

Pavčina (52let)

Bylo to hodně o pravdě, současnosti a věčnosti. Moc se mi to líbilo, autorská tvorba je bomba.

Martina (18let)

Líbilo se mi téma, ale nepochopila jsem proč to dělala zrovna Nela.

Klára (17let)

Skvělý herecký výkon, dostatečná hlasitost, dobře zvolené téma a udržení dějové linie.

Maria (17let)

Líbilo se mi výstižné téma a zpracování tématu šikany. Oceňuji gestikulaci a mimiku herců.

Jitka (46let)

Šlo vidět, že to herce baví. Oceňuji téma.

Eliška (15let)

Líbila se mi práce s kulisou a tématem.

Anička (18let)

Líbila se mi práce s tématem, konkrétně

se šikanou.

Eliška (17let)

Oceňuji herecké výkony a odvahu hrát o takovém tématu.

Kuba (19let)

Moc se mi to líbilo, ale nechápu, proč to Nela dělala.

Leoš (60let)

Moc se mi to líbilo.

DĚŠŤ A PAK TICHŮ**Marie (17let)**

Bylo to pěkné a hezky propracované.

Hana (39let)

Líbilo se mi to, protože mám ráda sci-fi žánr.

Saša (18let)

Vyjasnění okolnosti.

Lukáš (21let)

Mohlo by být méně postav. Nezajímavý motiv učitelky.

Petra (21let)

Hlasový projev byl dostatečný, ale rušil mě děšť.

Maggie (17let)

Lepší než předešlé vystoupení. Skvělé odůvodnění detailu, ale nedozněl konec.

Lucie (17let)

Pochopitelné téma, ale nedořešený konec.

Pepa (18let)

Pokažený konec, ale skvělé ztvárnění děště.

Dagmar (43let)

Drželi mě v napětí a cítila jsem beznadějnou atmosféru.

Matyáš (19let)

Líbili se mi efekty se světlem, ale ocenil bych více rekvizit.

Kamarádka

Děšť a pak ticho

ZAPIŠ SI...

... DOJEM Z DNEŠNÍHO DNE

4

PŘEDSTAVUJEME VÁM...

... LEKTORSKÝ SBOR DĚTSKÉHO DIVADLA

Všem lektorům jsme položili tři stejné otázky:

1. Co byste doporučil/a, aby si účastníci zabalili do svého pomyslného divadelního batůžku? Co byste naopak z něho vyhodil/a?
2. Doporučili byste účastníkům přehlídky nějakou podnětnou knihu ze svého oboru? Čím je inspirativní?
3. Kdy jste byl/a poprvé na Dětské scéně? Popište nějaký zajímavý zážitek s tím spojený. A poté jsme je požádali, aby prostřednictvím svých rukou znázornili odpověď na otázku: Jak uchopit divadelní text?

JIŘINA LHOTSKÁ

1. Otevřené oči a srdce. A co by si balit neměli? Jak to vypadá, tak příliš teplé oblečení.
2. To je těžké, ale jakákoli kvalitní kniha může být inspirativní.
3. Myslím, že to bylo někdy v roce 1985-6, když se DS konala v Kaplici. Vzpomínám si na pana profesora Ivana Vyskočila, který tam tehdy nezapomenutelně interpretoval texty, určené především dětem, z knížky Písníčky bez muziky Emanuela Frynty.

HANA CISOVSKÁ

1. Do opravdového batohu či kufru doporučuji zabalit: dobré boty pro přecházení mezi scénami a na večerní

tanec ve Farní stodole, velký zápisník na zaznamenávání dojmů a nových kontaktů, plavky a deštník (pro oba případy počasí). Do toho imaginárního pak: zcela jistě dávku spánku do zásoby, větší než malé množství tolerance a ochoty přijmout nabízená představení, chuť se setkávat a debatovat. A hlavně úsměv. Proč? Aby nám bylo dobře!

2. Když jsem si půjčila a přečetla knihu Catherine Gueguenové **Cesta ke šťastnému dětství s podtitulem Empatická výchova ve světle nejnovějších poznatků o mozku a emocionálním vývoji dítěte**, bylo mi jasné, že si ji musím koupit. Inspirativní je především to, jak autorka popisuje vztah mezi citovým prostředím, ve kterém dítě žije a tím, jak se vyvíjí jeho mozek. „Ano, mnoho lidí – i když samozřejmě ne všichni – dnes ví, nebo alespoň tuší, že bezpečné a laskavé citové klima je pro správný vývoj dítěte „příhodné“. Kdo však ví, že toto klima je naprosto nezbytné pro správný vývoj jeho mozku?“ (Z předmluvy ke knize).

3. Při této otázce se mi před očima vybavila přehlídka **Kaplické divadelní léto** (která předcházela Dětské scéně). Bylo to v roce 1974 a já jsem byla členkou souboru Klobouček Klimkovic. Kromě mnoha zážitků mi v hlavě utkvěla návštěva divadla s otáčivým hledištěm v Českém Krumlově. Už nevím, co hráli, ale to otáčení bylo bezva. A taky jsem poprvé viděla hrát divadlo mimo budovu, v přírodě.

IRINA ULRYCHOVÁ

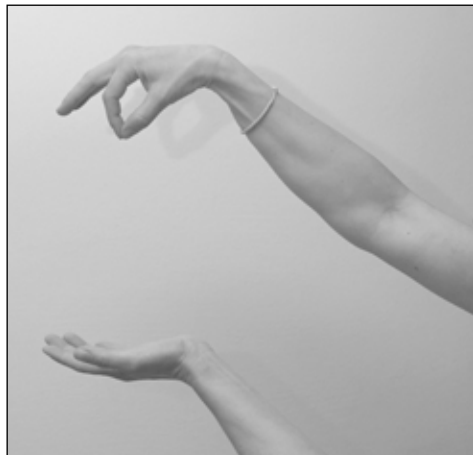
1. A co kdyby byl batůžek úplně prázdný, aby v něm bylo co nejvíce místa na nové zážitky, zkušenosti a přátelství?

2. Pokud by to nemuselo být přímo z oboru, pak knihu Pavla Koláře **Labyrint pohybu**, protože mluví o tom, jak v těle (ale i v životě) všechno souvisí se vším. A z oboru? Básničky Shella Silversteina **Jen jestli si nevymejšlíš** (kterou ale není třeba doporučovat, myslím si, že ji všichni znají). Nejsou to jen fajn texty pro přednes, ale nabízejí i spoustu témat pro interní práci

v hodinách dramátáku. Dokáží oslovit jak menší děti, tak i pubertáky.

3. V Kaplici. Nepamatuji si rok (byla to buď poslední nebo předposlední přehlídka tam konaná). Přihlásila jsem se do semináře k Miladě Mašatové. Vycházeli jsme z Krymských pověstí a dospěli jsme k divadelnímu tvaru. A pro mě to byl zážitek vpravdě iniciační. Tak silný, že i když tělo už pak dávno bylo zpátky v Praze, duše ještě stále setrvala tam...

MICHAELA HOMOLOVÁ

1. Zrak, hmat, sluch, čich a hlavně chuť.
2. Dívejte se kolem sebe a poslouchajte.
3. To bylo dávno, ještě v minulém tisíciletí, jistě mi odpustíte, že si z toho moc nepamatuji, ale nepochybně to mělo vliv na moje další životní směřování.

ROMAN ČERNÍK

1. Do „divadelního baťůžku“ určitě doporučuji zabalit radost ze hry, radost z objevování, radost z překvapování se a také radost ze spoluhrů. Proč? Myslím, že člověk obecně má dělat to, co mu přináší radost, být za tím má a může být úsilí i odříkání, vůle a kázeň. To všechno, tedy pokud je myšlen symbolický batoh. Do reálného na přehlídku stačí to samé, co na tábor nebo výpravu (rozhodně kápézetka!!!) a určitě sešit na deník adresy a poznámky... o hře a svobodě.

2. Eugen Fink: *Oáza štěstí*. Rozhodně. Protože je o smyslu hry pro lidskou společnost, protože je o svobodě, o svobodě ve hře. A pak *Karkulína ze střechy*, páč je

vo tom samým a taky o sladkých koláčcích.

3. Prachatice v roce 1993 a rád vzpomínám na společný výlet našeho tehdy ašského souboru s plzeňsko-nýřanskými Rámusáky přšky přes přehradu (s koupáčkou) do Husince a do rodného domku Jana Husa. Bylo krásně, šli jsme, mluvili, slunili se... domlouvali věci... všechno kolem vonělo...

JIRÍ POKORNÝ

1. Odpověď na první otázku je jednoduchá – sami sebe. (Od dychtivosti vnímat až po toleranci v soudech.)

2. Na otázku druhou nedokážu jednoznačně odpovědět – V naší „dramatácké“ knihovně máme víc než 200 titulů, mezi kterými se těžko rozhoduje, které doporučit a které přejít a nechat „u ledu“. Z teoretických a teoreticko-praktických samozřejmě publikace „matky dramatické výchovy v Česku“ Evy Machkové (a že jich napsala), Pepy Valenty (když napíšu *Metody a...*, měl bych napsat i desítku dalších), Ludka Richtra – zase od jeho *Praktického divadelního slovníku* po..., Pavla Vacka, Jardy Provazníka, Radka Marušáka, Hanky Budínské, Milady Mašatové a desítky dalších českých autorů až po ty tvoje. A jak nenapsat alespoň dvě zahraniční autorky Morganovou a Saxtonovou a vynechat třeba Wayne a další. Zkrátka vybrat jednu, dvě, deset – neumím. (I Soňa Pavelková by se urazila už proto, že jednu jsem za „dřevních dob dramatické výchovy v Československu“ vydával u nás na KKS.)

3. Prvně jsem byl v Kaplici v roce 1976 na jeden den, (to přece novému metodikovi KKS pro divadlo bohatě stačí) a s tím se váže zážitek z roku 1977, kdy jsem převzal jako metodik pro divadlo i dětské divadlo. Jako „herec a výtvarník“ budějovického souboru D III, který hrál m. j. v Zahradní slavnosti na Hronově a dokonce v divadle Na zábradlí a měl od Havla podepsaný text s věnováním, jsem byl přesvědčen, že dětské divadlo je stejné jako divadlo pro dospělé, akorát že ho hrají menší lidi – herci. V tomto smyslu jsem v roce 77 připravil v Táboře krajskou přehlídku Tábořské práce a pozval nejlepší „tetičky metodičky té doby“ Evu Machkovou, Zdenu Joskovou, Hanku Budínskou, Soňu Pavelkovou a jihočeskou Evu Horákovou „do poroty“, aby nakonec vyřkla soud, které dítě obdrží jakou cenu za herecký výkon atd. Byl jsem poněkud rozhořčen, když mi tyhle paní řekly, že se žádné ceny neudělují, a vůbec jestli jsem byl někdy na kaplické Sorboně! To byl přesný výrok z mého pohledu od pohledu „zkrachovalé hraběnky“ Zdeny Joskové. Rozešli jsme se poněkud naštvaní a další rok jsem se já „velký herec“ přihlásil do semináře v Kaplici, abych tedy „okusil“, co mi bylo v Táboře nabízeno. Pár let jsem pak v Kaplici i jinde „chodil kanálama“, jak jsem se před „tetičkama“ styděl. Nicméně byl jsem později vzat na milost, ale to už je jiná historie.

VČERA JSME VIDĚLI...

... TOČKOLOTOČ

Koncert svitavské folkové skupiny Točkoloč byl zahájen ihned po představení Hore. Skupina zaujala svižnými písněmi s cikánskou tematikou, ale došlo i na plouzáky. Všichni byli koncertem nadšeni, tančilo se a publikum se několikrát dožadovalo přídavku. Točkoloč mu vyhověl až do svého naprostého fyzického vyčerpání. I po koncertě setrvali účastníci v dobré náladě a družných rozhovorech.

laická porota z lidu

ver

ZAPSALI JSME...

... Z DISKUSÍ DĚTSKÉHO DISKUSNÍHO KLUBU

SAMÍ ZNÁMÍ

První představení, které začaly děti rozebírat, bylo od souboru Tři boty, který do Svitav přijel z Třebotova. Dětem se především líbily barevné kostýmy a oceňovaly souhru pohybu se slovy. Co se týče verbální části, všichni se shodli, že dětem bylo téměř v každé části dobře rozumět, vyjadřování bylo srozumitelné a jasné. Zazněla tu také otázka, proč měly klobouky a koberec? Zjistili jsme, že koberec používaly z důvodu bezpečnosti a využití prostoru. Klobouky sloužily jako rekvizity, byl využit například jako volant.

LIŠKA S DOBRU NÁLADOU

V dnešním představení Indiáni (souboru HOP-HOP) děti především oceňovaly hudbu, artikulaci a důvěryhodnost. Zaujal je „motiv chování jedinců“ a skvělé herecké výkony. V diskusi také padla kritika – „nebylo poznat, že jde o pádlování, byla nedostatečně vložena energie“. Velice kladně byl ohodnocen kostým, zpracování zvířat dětmi a vytvářené vlny.

DĚŠT A PAK TICHO

Další představení, které děti rozebíraly, byl od souboru Stonožka ve sprše z Mostu. Byla zmíněna dobře zvolená předloha a její zpracování. Vybraná hudba a depresivní zvuky ladily s bouří. V diskusi bylo velmi oceněno téma, kterým byla pro účastníky diskuse šikana. Některým dětem přišel konec nedokončený, ale zjistilo se, že se řídily podle předlohy. Dále bylo oceněno, že děti použily vlastní mobility pro ztvárnění deště.

KAMARÁDKA

V posledním diskutovaném představení, které předvedl soubor MašMyš z Prahy, byly zmíněny imaginární rekvizity, pochopitelnost a podle slov jednoho z diváků „dobře pojaté představení“. Funkční hudba měla podtrhnout výrazné části, hlasitost hudby a projev herců byl velice výrazný. Padly různé názory, ale všichni se shodli na výraznosti a intenzitě hudby. Soubor MyšMaš si toto téma vybral z důvodu aktuálnosti a ztotožnění.

ZAPSALI JSME...

... Z VEŘEJNÉ DISKUSE

SAMÍ ZNÁMÍ

Na diskuzi o této inscenaci zaznělo opravdu mnoho ocenění. Týkala se jednak samotných herců, kteří vzhledem k svému věku dokázali srozumitelně a se sdělením recitovat verše, byli disciplinovaní a bylo na nich vidět, že se hrou s básničkami dobře baví. Že tomu tak mohlo být, byla zásluha vedoucích, které připravily dětem bezpečný prostor, a to jak fyzicky – přivezeným kobercem, který jasně vymezoval hrací prostor, tak výstavbou inscenace, v níž byl prostor pro svobodný pohyb i návrat k pevnému gestu. Pro někoho vyvstala otázka, co mělo být hlavním sdělením představení a čím to děti obohacuje. Jiní měli na tuto otázku jasnou odpověď – byla to chuť hrát si s básničkami a radost z této hry.

LIŠKA S DOBRU NÁLADOU

Přítomným se líbilo využití koberečků různými způsoby, rytmizace v představení, zejména prvek hry s kostkou a srozumitelný příběh. Počáteční dobře navozenou atmosféru indiánské kultury ovšem mnohým rozbíjelo použití zcela neindiánského sakrování. Někteří měli dojem, že se v příběhu ztrácí díky nedostatečnému vizuálnímu rozlišení postav příběhu (různých kmenů). Bylo škoda, že iniciační cesta Lišky a některé další situace nebyly důsledně naplněny.

KAMARÁDKA

Účastníci diskuse ocenili nejprve technické prostředky (práci se světlem oddělujícím vyprávěčku od děje), manipulaci s imaginární rekvizitou, temporytmus, práci s pauzou. Dále všechny zaujalo zpracované téma šikany a manipulace druhých. Výstavba inscenace s „rámcem“, kdy se na konci vracíme zpět k počátku, skrze vnitřní hlasy. Nezapomnělo se ani herecký projev dívek, který se blížil psychologickému herectví. Mezi dílčí nedostatky patřila úprava zevnějšku při hraní, zvýšená pozornost diváka při práci s náznakovou scénou či uvěřitelnost kluka jako učitele ve zvoleném hereckém klíči představení.

DĚŠT A PAK TICHO

Diskutující vyzdvihli na posledním představení sjednocenost kostýmů; využití mobilů k živému nahrání „zvuků deště“ a jeho zasmyčkování jako podkres představení; využití hracího prostoru; jasné kostýmové rozlišení role učitelky; působivost a atmosféru inscenace i to, že k předloze nepřistoupili černobíle. Někteří pak byli třeba rušeni „zvukem deště“, který jim přehlušoval hlasy a srozumitelnost herců; nepřesnosti v pohybové choreografii při čištění zubů, jídle atd.; malou zvědavostí při setkání se Sluncem; vytvořením velké skříně, v níž je zavřena Margot, z živých lidí; a konečně samotným závěrem, kdy „konec nebyl koncem“ a diváci si nebyli jisti, zda mají už tleskat. Zde by bylo potřeba více zpřesnit význam situace. Jinak nastala pochvala za skvěle vystihnutou poetiku předlohy a dobrou volbu prostředků.

Zapsali ter-pep

ROZHOVOR SE...

... ŠTEFANEM FOLTÁNEM, VEDOUČÍM SLOVENSKÉHO SOUBORU MODRÉ TRAKY A SAŠOU ŠTEFKOVOU, PRACOVNICÍ NÁRODNÍHO OSVĚTOVÉHO CENTRA V BRATISLAVĚ

Můžete pro čtenáře Deníku dětské scény popsat způsob práce vašeho souboru?

Štefan: Způsob práce je pokaždé jiný. Každé představení si žádá jinou přípravu. Já teď budu mluvit o přípravě představení, které jste viděli.

Kde jste vzali námět a proč jste si ho zvolili?

Štefan: Nejdříve jsme měli prázdné papíry a téma volnost a létání. Děti kreslily obrázky a ty jsme pak využili v představení. Co nakreslili, se použilo při kreslení na dřevěnou plochu. Jako hlavní motiv jsme využili obrázek chlapce na kole s křídly, které nakreslil Maťo, jediný kluk ze souboru. Ptali jsme se ho, co to znamená. Vyprávěl nám, že mu umřel dědeček a on se s ním nestihl rozloučit. Proto nakreslil kolo, kterým by mohl za dědečkem letět. Všechny to zasáhlo. Bylo to silné téma. A tak jsme si ho zvolili jako téma představení.

Jaký je váš podíl na představení?

Štefan: Usměřňoval jsem nápady dětí. Přemýšleli jsme, jak se dá poslat vzkaz mrtvému člověku. Vrstevníci se snaží Saše pomoci poslat dopis mrtvým rodičům. Tady se to posunulo od původního nápadu. Maťo je v našem představení snilek, chlapec na kole s křídly, kterého Saša nakonec v příběhu potká. Při tvorbě představení jsme zažili těžký měsíc, kdy jsme řešili, co má člověk, kterému někdo umře a on se s ním nestihne rozloučit, dělat. Má ukončit život, aby se mohl setkat s tím, kdo odešel? Děti ale říkaly, že to není řešení, že musí být na světě někdo, pro koho tu jsme. Když je Saša, které umřeli rodiče, malá, někdo v životě ji čeká, ale ještě neví kdo. Možná životní láska nebo někdo jiný. A na konci příběhu na ní čeká snilek Maťo. A možná je to člověk, který Sašu pochopí. Když představení hrajeme, hodně lidí za námi chodí, že něco podobného řeší. Že se nestihli s někým rozloučit. Byli jsme překvapení, že to oslovuje tolik lidí. Myslím, že práce na představení členy souboru ovlivnila, že formovala jejich postoj v této otázce.

Jak váš soubor vznikl?

Štefan: Pracujeme při základní škole. Jsme školní kroužek. Vycházíme z principů tvořivé dramatiky. Kroužek existuje šestnáct let, celou dobu ho vedu já. Jinak na škole učím slovenštinu a informatiku.

Jak je to se systémem divadelních přehlídek a dětského divadla na Slovensku?

Saša: Systém je v podstatě stejný. Začínáme regionálními přehlídkami, potom jsou krajské, a pak se postupuje na celostátní přehlídku *Zlatá priadka*, která je v Šaře. Obdobou vašeho Jiráskova Hronova je naše Scénická žatva v Martině. Je to takový festival od dětského divadla přes experimentální divadlo až po divadlo pro dospělé. Střetnou se na ní všechny druhy a žánry divadla. Scénická žatva je nejstarším festivalem neprofesionálního divadla v Evropě.

Jak je to s dramatickou výchovou na Slovensku? Dozvěděli jsme se, že na základních školách se neučí.

Saša: Hlavně to není na vysokých školách. Tam se to neučí. Řada našich studentů jezdí do Brna nebo do Prahy. Je náročné to prosadit přes ministerstvo. Každou chvíli se nám ministři mění. Taky to sami zažíváte. Vždy je to proces jakoby nanovo. Ale pokusy, aby se dramatická výchova začala učit na vysoké škole, jsou stále.

Kde vedoucí divadelního souboru může získat vzdělání?

Pracuji v Národním osvětovém centru (obdoba NIPOSu, pozn. red.) a snažím se mít v celostátních kolech zajímavé workshopy a také přivést na krajské přehlídky zajímavé lektory, od kterých se vedoucí mohou učit. Ale to vždy záleží na organizátorovi krajské přehlídky. Když chce, získá grant a má prostor, tak umí udělat velmi dobré „vzdělávacíky“. Zájemci o divadlo se vzdělávají nejčastěji tímto způsobem, anebo navštěvují festivaly a workshopy v zahraničí. Je to vzdělávání praxí.

Ptali se Roman Manda a Veronika Rodová

Hore

VČERA JSME VIDĚLI...

Hore

Hore

Hore

... BERTY, SVČ LUŽÁNKY, BRNO

BERTA A MLADÁ

Jak vznikl název vašeho souboru?

Vznikl podle názvu naší první společné inscenace – podle výrazné postavy z té inscenace.

Co vás na divadle baví?

VŠECHNO – hlavně HRÁT, ŘÁDIT, můžeme se chovat normálně nenormálně.

Co vám na divadle vadí?

Místo, kde zkoušíme.

Proč a jak jste se pustili do inscenování zvolené předlohy?

Protože Monika.

Která divadelní složka je pro vás v inscenaci nejdůležitější a proč?

Pohybově-herecká, protože hodně hrajeme a hýbeme se.

Popište nejzajímavější detail, okamžik vaší inscenace.

OHEŇ-VODA-ČAROVÁNÍ.

Kdy nastal největší zásek, zádrhel při zkoušení?

Vždycky, když dostaneme záchvat smíchu.

Jak často, kolikrát a pro koho inscenaci hrajete?

Hrajeme pro rodiče, kamarády, spolužáky, na přehlídkách, a to občas.

Ptal se Josef Pekárek

... JEDNABÁSEŇ, ZUŠ JIŽNÍ MĚSTO, PRAHA 4

HNUTÍ

Jak vznikl název vašeho souboru?

Tak před deseti lety – další z trapných nápadů Evy (vedoucí souboru). Za tu dobu se už úplně proměnilo obsazení souboru... nezůstal kámen na kameni... ale trapný název zůstal.

Co vás na divadle baví?

Jak kdy...

Co vám na divadle vadí?

Jak kdy...

Proč a jak jste se pustili do inscenování zvolené předlohy?

Chtěli jsme zažít něco děsně dramatického, trochu sci-fi a taky něco děsně vážného... prostě něco děsného!

Která divadelní složka je pro vás v inscenaci nejdůležitější a proč?

Asi herecká... protože... tam snad nic jiného ani není... jo, kromě štaflí.

Popište nejzajímavější detail, okamžik vaší inscenace.

Každý ať si najde ten svůj...

Kdy nastal největší zásek, zádrhel při zkoušení?

Asi než jsme to konečně celý napsali.

Jak často, kolikrát a pro koho inscenaci hrajete?

Před DS 3x... na dvou pražských divadelních přehlídkách a na společném představení všech souborů dramaťáku naší školy.

Posíláme jediné společné foto, které letos máme (jsme tam skoro všichni a sluší nám to). „Pocit úlevy.“

Ptal se Josef Pekárek

... PARAMIAN, DRAMATICKÁ ŠKOLIČKA SVITAVY

NA ARŠE V ŠEST

Jak vznikl název vašeho souboru?

Název PARAMIAN vznikl složením počátečních písmen jednotlivých členů souboru: Pája, Rachel, Mikuláš a Anička. Chybí Tadeáš, ten přišel až letos.

Co vás na divadle baví?

Baví nás volnost projevu a pohybu.

Co vám na divadle vadí?

Pevný scénář. Tím brzdíme a omezujeme naši schopnost improvizace a kreativitu

Proč a jak jste se pustili do inscenování zvolené předlohy?

Knihu Na arše v šest přinesla Jana a my se jí už nepustili.

Která divadelní složka je pro vás v inscenaci nejdůležitější a proč?

Slovo, pohyb, situace.

Popište nejzajímavější detail, okamžik vaší inscenace.

Zklamání, že v kufru není Bůh, ale Mikuláš

Kdy nastal největší zásek, zádrhel při zkoušení?

Nastaly potíže s kufrem, resp. s Mikešem, který vyrostl a do kufru se těžko vejde...

Jak často, kolikrát a pro koho inscenaci hrajete?

Představení jsme hráli asi 5x pro děti i rodiče, ale někteří už z něho rosteme... vid', Mikeši?

Ptal se Josef Pekárek

... STUDIO ŠRÁMKOVA DOMU, MKS SOBOTKA

SRDCE HVOZDU

Jak vznikl název vašeho souboru?

Podle Šrámka a jsme studio a původně se soubor scházel v jeho domě. Vymyslela to prý nějaká předchůdkyně Lady. Soubor je strašně starý, tak co my víme?

Co vás na divadle baví?

To, že jsme spolu, a hlavně s klukama. Hry, kraviny... V pauzách fotbálek mezi reflektora. Baví mě na tom představení, když mě tam Filip přenáší. Mohlo by to být ještě delší. Fajt mezi Pepou a Kubou.

Co vám na divadle vadí?

Ty dlouhý zkoušky. Když se něco musí stokrát opakovat. Když se zapíská konec pauzy.

Proč a jak jste se pustili do inscenování zvolené předlohy?

Chtěli jsme něco dobrodružného, a tak jsme šli do knihovny. Lada přinesla knížku a nám se líbila. Já jsem si přečetl nejdřív jen recenzi na ni. Šli jsme do lesa na klacky, ale některý byly moc suchý a praskaly, tak jsme museli znova. Filipa jsme zvolili pro hlavní roli. A Pepa si vybíral ze tří postav, kterou chce hrát, ale nakonec vlka nehraje. A navíc Pepova postava je v knížce holka!

Která divadelní složka je pro vás v inscenaci nejdůležitější a proč?

Nejdůležitější je prostor a světla! A klacky!!! Plavání, já rád plavu. Herectví a režie. Naše herectví. Kamča, i když tam nehraje! Lada je trenér. Lada to vymyslí, natrénuje, seskupí útok a my pak skórujeme! A kvůli ní musíme chodit do posilky!

Popište nejzajímavější detail, okamžik vaší inscenace.

Tam, kde nehraju! Tam, kde se říká RYCHLÝ MOKRO! Medvídek.

Kdy nastal největší zásek, zádrhel při zkoušení?

Ta řeka! Pooooid' k náááám! Ta voda! Klacky, rytmus... Všecko.

Jak často, kolikrát a pro koho inscenaci hrajete?

Jednou týdně – vlastně ne, to je zkouška. Většinou před Vánoci premiérujeme. Nejčastěji se hraje pro školu, pro sobotecký. Na soutěžích. A pro Fráňu Šrámka – tedy na festivalu.

Ptal se Josef Pekárek

... DIVADLO VYDÝCHÁNO, ZUŠ LIBEREC

PŘÍBĚHY Z KONCE PŘEDMĚSTÍ

Jak vznikl název vašeho souboru?

Divadlo Vydýcháno – Málem jsme se udusili. (Jedna z učeben je zcela nevětratelná). Podnázev této skupiny: Mezikontinentální balistická rodina – vznikl z přebřpu na zkoušce.

Co vás na divadle baví?

Pohyb – Jídlo! – Nemáme rády volný čas. – Opuštění reality – Když vznikne vtíp/ překvapení pro diváka/divadelní zážrak.

Co vám na divadle vadí?

Nedostatek vzduchu – diváci, pot – zdržování v realitě – přemýšlení, učení se textů – stres, než se ukáže, že to funguje.

Proč a jak jste se pustili do inscenování zvolené předlohy?

Přišla knížka – krásná – hráli jsme si s jednotlivými povídkami – a bavila nás nejednoznačnost příběhů, něco mezi vzpomínkou a městskou legendou.

Která divadelní složka je pro vás v inscenaci nejdůležitější a proč?

Výtvarná – předloha je výsostně výtvarná a přeložit ji do divadelního jazyka nejde jen lusknutím prstů; pohybová – někdy musí i krásný text stranou.

Popište nejzajímavější detail,

okamžik vaší inscenace.

Ocas Dugonga – požár – pohřbívání – Jídlo – Erik.

Kdy nastal největší zásek, zádrhel při zkoušení?

Když jsme se pokoušeli povídky s otevřeným koncem řadit za sebou. Měli jsme několik hezkých začátků a několik zajímavých konců

Jak často, kolikrát a pro koho inscenaci hrajete?

Zatím jsme zvládli jen předváděčku v ZUŠce a přehlídky DS a ZUŠ. Hlavně jsme mezi tím zvládli přijímačky na střední. Další hraní máme domluvené na

podzim na festivalu Divadlo v Bunkru a na Literárních pozdravech.

Ptal se Josef Pekárek

SEŠLO SE...

... HORE

Slovenský soubor MoDRé TRaKy nám představil svou hru s názvem Hore. Režisérem je Štefan Foltán. Ve hře se nám během třiceti minut představilo osm vynikajících herců.

Malá holčička se snaží poslat dopis svým rodičům, které už na světě nezastihla. Na konci hry se setká s mladíkem, který zůstává po jejím boku.

Originalita, preciznost, vtipnost, promyšlenost – to vše vyvrcholilo v úžasný emoční zážitek.

laická porota z lidu

dětská audiokniha roku
BYSTROUŠKA
2019

AUDIOKNIHA

Nejlepší dětské audioknihy končího školního roku budou letos už podruhé oceněny Cenami Bystrouška, které uděluje Asociace vydavatelů audioknih ve spolupráci se Sdružením pro tvořivou dramaturgii. Soutěž je specifická tím, že její vítěze vybírá výhradně dětská porota. V loňském nultém ročníku soutěže

hodnotili audioknihy členové Dismanova rozhlasového dětského souboru, letos bude audioknihy hodnotit další dětský divadelní soubor, doporučený Sdružením pro tvořivou dramaturgii.

Dětská porota bude vybírat díla ve třech kategoriích podle věku posluchačů:

Audiokniha pro děti ve věku 4–6 let

Audiokniha pro děti ve věku 7–11 let

Audiokniha pro děti ve věku od 12 let

Obliba audioknih mezi dětmi předškolního a školního věku v celém světě výrazně stoupá. Odborníci to dávají zejména do souvislosti s dostupností tzv. chytrých telefonů, které jsou dnes pro poslech audioknih nejpoužívanější technickou platformou. A zatímco pedagogové obvykle mobily v dětských rukou vidí neradi, v této souvislosti je vítají. Dokonce identifikovali celkem dvacet pozitiv, která poslech audioknih dětem přináší. Patří mezi ně mimo jiné rozšiřování slovní zásoby, podněcování představivosti a podpora soustředěného poslechu, což vede děti k respektu k mluvenému projevu a jeho vnímání. A pokud by měl někdo námitku, že audioknihy vedou děti k lenosti otevřít si tištěnou knihu? Právě naopak! Ukazuje se, že z konzumentů audioknih vyrůstají nadšení čtenáři.

www.cenybystrouska.cz

PŘELOŽENO DO DIVADELNÍHO SLANGU

... ANEB ANI HNOUT!

Najali herce, aby krotil jiného herce, ale byl to herec bez pohybových schopností.

Herečka, která chodí na poslední chvíli, stále nastupuje pozdě na scénu, protože si v denní místnosti herců dlouho upravuje paruku.

Není divu, že na jevišti strnul bez pohybu – vždyť měl ještě kocovinu!

Sólista tančil s enormním fyzickým nasazením a diváci odcházejí tleskali.

Točkolotoč zahrál taneční přídavek, abychom mohli provozovat vícesměrný pohyb.

Angažovali nějaký dusítko, ale bylo to dřevo.

Ta kvaltovní herečka pořád prosírá svoje antré, protože si ve šmajchlkabinetu dlouho šteluje matraci.

Není divu, že na place hrál balvan – dyť z něj šly ještě prapory!

Baryšnikov tam ještě krájel pajšl a voni už dělali walking ovation.

Točkolotoč dal nachtanc, abysme se mohli svíjet v rytmu jak bajadéra.

SEŠLO SE...

Do redakce přišla vaše první autorská tvorba, a to výzva z třetího čísla. Jedná se o performativní akci v ulicích Svitav – vytvoření živého obrazu. A děvčata to uchopila kreativně.

ŽIVÝ OBRAZ

Přemýšlely jsme, jaký živý obraz máme ztvárnit, nakonec jsme se rozhodly pro jeden z dnešního představení, které nás velmi oslovilo. Poznáte, o které šlo představení?

P.S. Vydržely jsme stát minutu, vydržely bychom stát i déle, bohužel kolem nás zrovna nikdo neprošel... :)

Johana Bubliková za holky z DDS Jitřenka

POHYB...

... je jednou ze složek divadelní inscenace. V divadelní inscenaci se uplatňuje především v jednání postav, které ztvárňují herci nebo loutky. Pohyb podle Ludka Richtera zahrnuje

přesuny (z místa na místo), pohyby celým tělem (náklony, otáčení, usedání, uléhání, vstávání ústící v tělesné pozice), gestiku (zejména pohyb rukou) a mimiku (výrazy tváře). Pohyb předchází slovu, a to jak ve fyziologickém slova smyslu (nejprve se musíme nadechnout, v těle vzniká určité napětí, aby slovo mohlo zaznít), tak i hereckém (hercův pohyb i mluva vychází z celého těla). Není náhodou, že slova **pohyb**, **motiv** a **motivace** spolu souvisejí. Motiv má etymologický původ v latinském slově *movēre* neboli **hýbat** (se). Motiv je tedy pohnutkou k jednání postavy, a to se projevuje nejprve skrze hercovo tělo.

Eva Kröschlová hovoří o tom, že pohyb je přírodní jev, jenž má své zákonitosti, avšak málokdo se jimi řídí (pomineme-li předškolní děti, primitivní národy a odborníky na pohyb). Během života vlivem různých okolností na svou pohybovou přirozenost zapomínáme

a vytváříme si nezdavé pohybové návyky.

Pohyb je součástí herecké průpravy. Během výuky **jevištního pohybu** se adepti herectví učí znovu porozumět **přirozenému pohybu** a na něm stavět svou hereckou výstavu. Jakmile si znovu osvojí přirozený pohyb, mohou pracovat i s náročnými umělými pohyby (např. taneční technika, akrobatické prvky ad.).

Základem práce s tělem jsou dechová cvičení. Ta na začátku probíhají vleže. Skrze dech se herci učí srovnat tělo, uvolnit napětí v těle a soustředit se na sebe, na svůj vnitřní prostor. Pak se kupříkladu prostřednictvím hudebních podnětů učí vnímat vlastní tělo. Pohyby jsou zpočátku velmi jednoduché a klidné. V této fázi práce bývají využívány různé rekvizity (šátky, šály), protože když se studenti najednou mají začít pohybovat, nevědí si rady s pažemi. Rekvizita je zaměstnána, přivede k činnosti, avtak studenti nepřemýšlejí nad tím, co mají s pažemi udělat. Rekvizita pomáhá rozhýbat celé tělo a objevovat pohybové možnosti těla. Vyučující hledá motivaci k pohybu pro studenty, a tak vymýšlí různá cvičení a jejich varianty. Posléze jsou studenti vedeni k tomu, aby začali vnímat prostor kolem sebe. Cíleně se vydávají do různých míst v prostoru. Dostávají přesné zadání s jasnou motivací a cílem (obdobně platí, že cokoliv

v životě děláme, má to určitý cíl). Postupně se učí např. **vícsměrnému pohybu**. Skrze něj mapují prostor celým tělem (v různých směrech a v různých úrovních prostoru). Učí se pracovat s napětím a uvolněním. Zkoušejí si rovnovážná cvičení, proměny tempa a rytmu pohybu neboli **temporytmu** a také **dynamiky** pohybu (např. chůze, běh). Učí se **fázování pohybu**, neboť pohyb někde začíná a někde končí. To platí i v životě. Když někomu podáváme ruku, jde o konkrétní pohyb, který končí stisknutím ruky, ne jenom nastavením ruky bez stisku. Obdobně i replika má svůj začátek a konec.

Dalším stupeň pohybové výuky jsou partnerská cvičení a improvizace s využitím výše uvedených principů. Odtud cesta může vést k improvizování situací a postav (dvou, později i více) a dále až k herecké práci na inscenaci. Pohybová průprava jde samozřejmě ruku v ruce s průpravou hlasovou a mluvní.

ro

Zdroje:

KRÖSCHLOVÁ, Eva. *Jevištní pohyb: Herecká pohybová výchova*. 2., doplněné. Praha: AMU, 1998. ISBN 80-85883-32-5.

Pohybová výuka Evy Polzerové.

RICHTER, Luděk. *Praktický divadelní slovník*. Praha: Dobré divadlo dětem, 2008. ISBN 978-80-902975-8-6.

SEŠLO SE...

PÍSEŇ DNEŠNÍHO DNE

**Liška, stonožka, myš, tři známí
kamarádka, déšť, indiáni samí
ticho ve sprše máš s náladou
hop-hop boty a pak dobrou.**

Kateřina Mališková, DDS Jitřenka

DOPORUČENO Z KNIHOVNIČKY...

JEVIŠTNÍ POHYB

s podtitulem *Herecká pohybová výchova*, autorka Eva Kröschlová

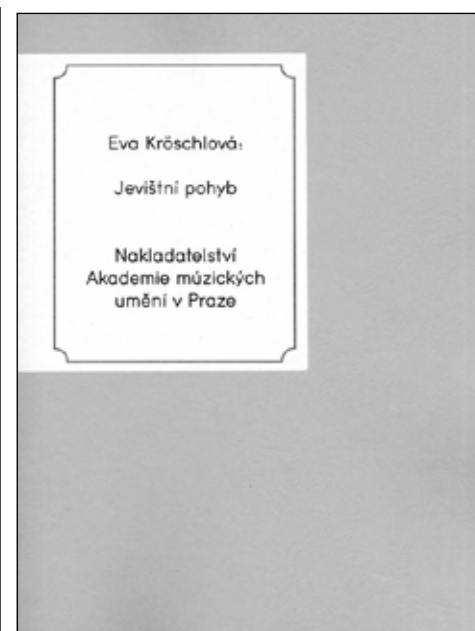
Tato skriptu Akademie múzických umění jsou určena studentům herectví, režie, loutkoherectví, dramaturgie, choreografie a zájemcům z řad učitelů literárně dramatických a případně i tanečních oddělení základních uměleckých škol. Jevištní pohyb je jedním ze základních pilířů hereckého projevu. Kniha se však nezabývá pouze jevištním pohybem v užším slova smyslu, ale víceméně vším, co souvisí s problematikou jeho výuky.

Informace jsou v knize zpracovány formou hesel. Autorka se zabývá nejprve základními pojmy, jejichž teoretické pozadí je obvykle ve výuce podáváno jednorázově, takže během praktické výuky většinou jejich povědomí vyprchá. Když pak nastane u studenta fáze rekapitulace, potřebuje si

je vyvolat a rozšířit, tentokrát s větší šancí porozumět. Tato skupina hesel je proto zpracována podrobněji, aby si čtenář mohl dávat věci do širších souvislostí. Nalezneme zde pojmy jako přirozený pohyb, vyvážené držení těla, psychofyzické uvolnění, dynamika, rytmus apod.

Druhou skupinu tvoří hesla týkající se výukových disciplín, z nichž je pochopitelně heslo **Jevištní pohyb** rozpracováno nejvíce a obsahuje i objasnění doporučované metody. Na každé z obecných hesel navazuje příslušná skupina pojmů, přičemž každý z nich lze dohledat v části obsahující podrobná hesla. Tato část tvoří většinu knihy a je zde k nalezení vše od Achillovy šlachy, přes Kontaktní improvizace či Scénický tanec po Živosprávu.

Dodatek publikace popisuje nápravná cvičení, kterými lze bojovat proti vadám vzniklým návykem nesprávného držení těla.

KOMIKS

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY NA INTERNETU
www.drama.cz/ds

DEMENTI...

Písň, které zakončily nedělní doprovodný program *S Jindrou*, nenapsal samotný Jindřich Pevný, jak uvádí článek na s. 85 třetího čísla, ale Karel Šefrna. Omlouváme se za chybně uvedenou informaci.

laický brigádník z lidu

STAŇ SE AUTOREM!

Pro všechny tvořivé přinášíme tentokrát tento úkol: Vytyčte si trasu (na začátek raději kratší) z místa A do redakce Deníku Dětské scény. Zpomalte svou chůzi na minimum. Plně se soustřeďte na svůj dech a pohyb. **Po ce-lou do-bu po-ma-lý po-hyb.** Až dojdete do cíle, pomalu otevřete dveře, pomalu a vědomě vstupte a pozdravte. My vám s plným soustředěním a úsměvem na rtech opětuje váš pozdrav. Pro připomenutí: sídlíme ve 3. podlaží Fabriky.

PROGRAM DĚTSKÉ SCÉNY 2019

ÚTERÝ 11. ČERVNA

8.30–12.30	semináře A–D	Fka, stodola
9.00–11.50	4. blok přehlídky – vystoupení pro veřejnost	
14.00–16.50	4. blok přehlídky – vystoupení pro účastníky Dětské scény	
skupina A	Příběhy z konce předměstí , Divadlo Vydýcháno, ZUŠ Liberec	Trám
	Srdce hvozdů , Studio Šrámkova domu, MKS Sobotka	Trám
	Hnutí, JEDNABÁSEŇ , ZUŠ Jižní Město, Praha 4	Fka
	Berta a Mladá , BERTY, SVČ Lužánky, Brno	Fka
skupina B	Hnutí, JEDNABÁSEŇ , ZUŠ Jižní Město, Praha 4	Fka
	Berta a Mladá , BERTY, SVČ Lužánky, Brno	Fka
	Příběhy z konce předměstí , Divadlo Vydýcháno, ZUŠ Liberec	Trám
	Srdce hvozdů , Studio Šrámkova domu, MKS Sobotka	Trám
17.15–18.00	diskuse lektorského sboru s vedoucími souborů vystupujících ve 4. bloku	Fka-3. podl.
17.15–18.45	dětský diskusní klub	Fka-aula
18.15–19.45	veřejná diskuse o představeních 4. bloku	stodola
20.00 skup. B	Na arše v šest , Paramian, Dramatická školička Svitavy	Trám
21.15 skup. A	Na arše v šest , Paramian, Dramatická školička Svitavy	Trám
Fka	Fabrika Svitavy	
Trám	Divadlo Trám	
stodola	farní stodola svitavské římskokatolické farnosti	

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY – ČÍSLO 4.

Redakce: Josef Pekárek (šéfredaktor), Terezie Pecharová, Veronika Rodová, Roman Manda, Pavel Kocych (grafika a sazba), Ivo Mičkal (foto). Tisk: DTP centrum Svitavy. Redakce sídlí ve 3. podlaží Fabriky Svitavy. Neprošlo jazykovou korekturou. Uzávěrka čísla 4 - 9. června 2019 v 23:35. Náklad 130 ks.